

Naturskyddsföreningen
Linköping

Kretstidning med information och aktiviteter
hösten 2007

Hej

Det är 40 år sedan kretsen bildades nu i höst och detta kommer vi att uppmärksamma med en jubileumskväll den 18 oktober. Inne i tidningen hittar Du en sammanställning över vad som har hänt i kretsen under dessa 40 år.

Kretsen fick förra året en större summa pengar från Georg Hultners stiftelse. Vi har valt att satsa större delen av dessa pengar på ängen och har köpt en slätterbalk för att säkert hinna slå hela ängen.

Sensommarhälsningar Björn Ström, ordförande

Inlägga: Naturcentrums medlemsföreningars aktivitetsprogram

Naturskyddsföreningen Linköping 40 år– Glimtar från 40 års verksamhet.

Den 20 oktober 1967 kallade Naturskyddsföreningen i Östergötland sina medlemmar till ett möte i Linköping, för att bilda en lokalkrets inom det område som 1970 blev nuvarande Linköpings kommun. Föreningens namn blev Linköpings Naturvårdsförening. Nedan följer en sammanfattning av föreningens 40-åriga historia.

1969

En ide' som kom upp redan på föreningens första möte var att försöka skaffa en slåtteräng någonstans runt Linköping. Efter kontakter med Oscar Ekman på Bjärka-Säby valde man ut den äng som vi fortfarande brukar. Ängen hade då varit utan hävd sedan tiden för andra världskriget och var tätt igenvuxen med sly. Målet var att återskapa en "hävdad ekäng".

Valet av plats påverkades av att det fanns bra parkeringsmöjligheter och att ängen var väl avgränsad. De första åren ägnade man sig åt röjning av ängen. Redan första året började man dock med Valborgsfirande med tipspromenad. En tradition som vi fortfarande upprätthåller. Första valborgselden hade man på en bergknalle intill ängen som idag är omgiven av yngre skog. Ängen var då för tät för en valborgseld.

1972

Föreningen hade nu lagt ned så mycket röjningsarbete i ängen så att man ansåg att det var dags för den första fagningen. På fagningen samlar man ihop löv och pinnar för att gynna gräsväxten.

Samma år genomfördes slåtter i ängen för första gången. Det var en betydligt mindre yta än dagens som man slog vid den första slåttern. Ängens hävdade yta blev med åren större ju mer man röjde.

1975-1977

Föreningen ger ut småskrifter om "Insekter i Östergötland", "En inblick i det botaniska livet i lilla Paris på lektor Konrad Kindbergs tid" samt "Utflyktsmål i Linköping del I och del II.

1980

Året för kärnkraftsomröstningen. Naturskyddsföreningen var neutral på riksplanet men styrelsen lokalt ansåg nej bäst.

Styrelsen rekommenderade "Successivt verkan- de sparåtgärder och återgång till en mer resurs- snål livsstil. Bättre utnyttjande av bränslen och övergång från fossila bränslen till bränslen från biomassa och utnyttjande av solstrålning" enligt en skrivning i medlemsbladet.

Några unga fältbiologer kommer in i styrelsen åren kring 1980. De kommer sedan att bli de drivande i föreningen under 1980-talet och de första åren av 1990-talet.

1984

Föreningen lyckas få Linköpings kommun att köpa in Kärna mosse för att bilda ett naturreser- vat. Kommunen hade först tänkt finansiera kö- pet genom att avverka större delen av skogen. Planerna slopades efter att föreningen uppvak- tade kommunen.

1988

Föreningens medlemsantal ökar kraftigt i och med ett allmänt stort miljöintresse i samhället och även antalet aktiviteter ökar. Det ökande medlemsantalet ger ekonomi att skaffa en lokal på Götgatan.

I lokalen håller man även medlemsmöten. Man organiserar så att medlemmar ställer upp och delar ut programmet i stora delar av kommunens tätorter. Programutdelningen fungerar fortfaran- de enligt den organisation som drogs upp då och några medlemmar har varit trogna program- utdelare sedan dess.

Föreningen genomför den första valenkäten till fullmäktiges partier inför 1988 års val.

Naturskyddsföreningen Linköping 40 år – Glimtar från 40 års verksamhet.

1989

Föreningen börjar jobba med eklandskapet som blivit hotat i och med ändrad jordbrukspolitik. Man ordnar exkursioner med kommunpolitiker och riksdagsmän. Under en kommunal miljövecka i maj ordnar ett gäng biologstudenter ett lotteri som ger en summa pengar som sedan blir grundplåten till föreningen naturvårdfond.

Föreningen står på torget en gång i månaden och säljer böcker m.m från Naturskyddsföreningens sortiment.

1990

Föreningen engagerar sig mot planerna på en ny storflygplats för länet. Den planerades mellan Gistad och Norsholm. Programmet produceras med hjälp av dator.

1991

Föreningen genomför den 2:a valenkäten.

1993

Verksamheten kring Handla –miljövänligt har kommit igång och kretsen ordnar en ekomarknad i Gamla Linköping. Vi bedrev en mindre vykortskampanj för bildandet av eklandskapsfonden.

NaturCentrum invigs 11 maj. Nuvarande A4-format på medlemstidningen införs.

1994

Föreningen ordnade en EU-debatt inför folkomröstningen 13 november. Adventsfikat med fjällfotografen Claes Grundsten samlade 100 personer.

1996

Försvaret ville, året innan beslutet om nedläggning av garnisonen, utvidga övningsområdet i söderut i eklandskapet. NaturCentrums program är inbladat i föreningens program.

1997

Försvaret beslutar att lägga ned Linköpings garnison och övningsområdet behövs inte längre. Vi uppvaktar kommunen med kravet att de skyddsvärda delarna skall bli naturreservat. Vi påbörjar vårt arbete med att få Tinnerö eklandskap skyddat.

Naturcentrumprogrammet med nuvarande samarbete mellan föreningarna förekommer för första gången inför våren. Föreningen får under 1997 sin första hemsida.

1999

Föreningen Linköpings ekopark bildas under hösten för att ge arbetet med att bevara och utveckla de skyddsvärda delarna av övningsområdet en mer organiserad form.

2001

Föreningen engageras sig lokalt i riksföreningens jordbrukskampanj. Kommunen lägger förslag på att bilda ett stort naturreservat av övningsområdet.

2002

Vi börjar bygga gärdesgården runt ängen. Föreningen genomför en studiecirkel om signalarter med 40 deltagare.

2003

Medlemsantalet har minskat under 1990-talet vilket även har påverkat föreningens ekonomi. Man beslutar att lämna lokalen på Götgatan och flytta in hos Linköpings fågelklubb på Drottninggatan. Föreningens arkiv hamnar i Linköpings föreningsarkiv i bibliotekets källare.

2006

Naturreservatet Tinnerö eklandskap kultur och natur invigs i augusti. En stor framgång i vårt arbete för att bevara och utveckla f.d. området.

Björn Ström

Rovdjur i Östergötland

Kretsens 40-årsjubileum ger anledning till en liten översikt över rovdjurens (fam. Carnivorae) historia i Östergötland.

Fram till 1800-talet fanns förutom räv, utter, mård, hermelin, småvessla och grävling även varg, lo och björn i våra trakter. Björnen utrotades redan i början av 1800-talet och vargen mot slutet av samma århundrade. Statistiken över utbetalade skottpengar ger information.

Den utveckling som skett sedan dess i samhället, jord- och skogsbruket och jakten i Götaland har skett i frånvaro av varg och björn. Linköpingskretsen har tidigare knappast haft anledning att konkret engagera sig i frågor om de stora rovdjuren.

Även lodjuret var utrotat vid 1900-talets början, återkom efter fridlysningen 1928 men utrotades igen under 1970-talet. Uttern decimerades kraftigt under 1800- och 1900-talen, först som följd av pälsjakt, senare på grund av miljögifter och exploatering av vattendrag. Där har Svenska Naturskyddsföreningen engagerat sig och på många håll har uttern återhämtat sig. Detta har också skett i Östergötland.

Från slutet av 1900-talet har rovdjursfrågorna ändrat karaktär kraftigt. Det beror naturligtvis dels på att björnstammen har ökat och att nya vargar har invandrat från öster och etablerat en liten men växande stam framförallt i Dalarna, Värmland, Västmanland och Närke, dels på att man internationellt och nationellt har fattat beslut om att bevara hela den biologiska mångfalden.

Kanske är det insikten att människans numerära explosion och teknologiska utveckling hotar både den biologiska mångfalden och vår egen miljö och existens, som gör att politiker, lagstiftare och enskilda på olika sätt börjar ta miljöfrågor på ökat allvar och försvara den biologiska mångfalden, inklusive rovdjuren - nåja, mycket återstår ju att göra på många områden.

De stora rovdjurens återkomst väcker många frågor och reaktioner. Är de farliga för människor? Hur ska vi skydda tamdjuren? Hur går det med jakten? Och så vidare.

Sällan har en naturvårdsfråga väckt så heta känslor som den om vargens återinträde på scenen. Men samtidigt ger den omfattande forskningen en mängd värdefull kunskap om de stora rovdjuren, inte bara i Sverige utan i stora delar av världen. Vargen håller på att återetablera sig i olika delar av Europa och Nordamerika och man byter erfarenheter med varandra.

Rovdjursutredningen

(www.sou.gov.se/storarovdjur) innehåller sakliga och aktuella översikter om varg, björn, lo, järv och kungsörn och rekommenderas som söndagslektyr.

En annan källa för den kunskapsstörstige är Varg-symposiet som brukar hållas i Vålådalen på eftervintern med Mats Eriksson som arrangör.

När Linköpingskretsen nu går in i sitt femte decennium bör vi ägna oss mer åt rovdjursfrågor än tidigare, och det är med glädje vi kan annonsera föredrag och bildvisning om stora rovdjur av just Mats Erikssons från Vålådalen, torsdagen den 27 september i Naturcentrum 18:30. Mats och Karin Eriksson från Undersåker berättar till fina bilder om möten med rovdjur. Från isbjörnar på Grönland till rovdjur på hemmaplan.

Göran Toss

(Kontaktuppgifter finns på sista sidan.)

Satsning på kretsens äng i Bjärka Säby

Naturskyddsföreningen Linköping fick förra året en större summa pengar som utdelning från Georg Hultners stiftelse. Styrelsen har utifrån beslut, fattat på årsmötet, valt att satsa en stor del av dessa pengar på fö-

reningens äng i Bjärka Säby. Föreningen har inledningsvis köpt en slätterbalk för att underlätta slättern. Det är idag svårt att hinna med att slå hela ängen med enbart lie.

Vi kommer också att bygga färdigt gärdesgården runt ängen och satsa på inköp av fler liar av olika storlekar så att det finns liar som passar alla.

Björn Ström

Naturen i Linköping en utflyktsguide

I maj kom kommunens gåva till alla linköpingsbor i form av boken "Naturen i Linköping en utflyktsguide". Den skall ha delats ut till alla hushåll i kommunen. Den som vill ha fler exemplar för att ta bort till bekanta kan köpa den för 70 kronor på turistbyrån på biblioteket. Har du tänkt på att de flesta områdena som finns med i boken går att nå med buss.

Bussen har en fördel jämfört med bil eller cykel eftersom man inte behöver återvända till samma ställe när man skall åka tillbaka.

I tabellerna nedan följer en översikt vilka busslinjer man kan ta för att nå områdena som nämns i boken. Skaffa en karta och upptäck nya områden i kommunen!

Björn Ström

Tätortslinjer

Område	Buslinje
Mörtlösahagen	211 mot Tallboda. Hållplats Harstenagatan
Vallaskogen	Flera busslinjer passerar Gamla Linköping
Tinnerbäcken	210 till Berga och gå utmed Tinnerbäcken in mot Centrum.
Kärna mosse	213 till Malmslätt
Mjärdevi kalkfuktäng	202 och 212 passerar Mjärdevi
Vidingsjö- och Ullstämmaskogen	201 har sin ändhållplats nära Vidingsjö motionscentrum
Tinnerö eklandskap	212 passerar Djurgården i reservatets norra del. 214 med ändhållplats Prickskyttegatan ligger ganska nära.

Landsbygdslinjer

Område	Buslinje
Stjärnorpsravinen	525 till Stjärnorps kyrka
Våxmossen och Tyttorp	522 till Ljungsbro har sin ändhållplats cirka 1.5 km från Våxmossen och runt 2 km från Tyttorp
Motala Ströms ravin	521, 522 eller 523 till Ljungsbro busstation
Heda Ugglebo och Drabbisdal	522 eller 523 till Berg
Kungsbro naturreservat	522 har en hållplats vid Kungsbro gård
Svartåmyrningens naturreservat	521, 522, 523 och 620 passerar reservatet
Sturefors Naturreservat	564, 565, 566 eller 568 passerar Sturefors samhälle 2.5 km från reservatet.
Hjortkälla	564, 565, 566 eller 568 passerar Sturefors samhälle 3 km från Hjortkälla
Hovetorp	564 och 566 passerar i närheten
Bjärka-Säby	564 och 566 passerar Slottet och Naturskyddsföreningens äng
Västerby	564 och 566 till Brokind passerar runt 2 km från Västerby.
Älgbosätter	540 mot Kisa passerar.
Viggeby	540 mot Kisa och 564 eller 566 till Brokind passerar 1 km från reservatsgränsen
Brokinds skolhage	564 och 566 går till Brokind
Sättravallen	564 och 566 passerar Bestorp 3 km från Sättravallen.
Sundstorp och Ycke Urskog	Båda områdena ligger runt 2 km från Ulrika samhälle som nås med buss 552.

Rädda planeten – rikskonferens i Luleå 2007

Med stora förväntningar, påbörjade jag som ombud för kretsen i Linköping, tågresan norrut och 2007 års rikskonferens i Norrbotten, Luleå. Efter en natt på tåget anlände jag tillsammans med drygt 200 andra medlemmar till Luleås nya kulturhus, beläget intill en av Bottenvikens innerfjärdar. Temat för årets konferens var "Rädda planeten".

Rikskonferensen, vilken är en informell mötesplats utan val och röstning, inleddes med att Tomas Öberg på ett mycket tilltalande sätt presenterade Norrbottens natur i bild och ljud. Speciellt välkomnade han de som vill undvika fästingar, maneter och giftalger. Myggorna nämnde han däremot inget om.

Mikael Karlsson, ordförande för Naturskyddsföreningen, höll sitt traditionella inledningstal. Mikael konstaterade att det krävs stora resurser för att rädda planeten, men att vi idag har bättre resurser än tidigare.

Efter Mikael tog generalsekreterare Svante Axelsson över. Svante lyfte upp frågan av hur viktiga alla medlemmar i Naturskyddsföreningen är samt vikten av att lyfta fram det positiva i alla aktiviteter inom föreningen, det ska vara roligt.

Emellan de olika talen fick vi även höra på samernas egen musik, jojken. Lars-Ånte Kuhmunen framförde olika jojkar varvat med sina reflektioner över dess innebörd.

Vidare besöktes konferensen av miljöminister Andreas Carlgren, nyss hemkommen från den informella klimatkonferens som genomförts i Riksgränsen 12-14 juni. Andreas lyfte bl.a. fram vikten av att klimatfrågan ses ur ett internationellt perspektiv. Vidare att varje människas vilja och engagemang har en mycket stor roll tillsammans med de politiska besluten i arbetet med klimatfrågorna.

Under eftermiddagen genomfördes dels ämnesseminarier utifrån föreningens 5 prioriterade områden dels ideverkstäder om olika arbetssätt för att kunna styra mot rätt kurs. Självt deltog jag i "Förpacka föreningen för bästa effekt", vilken handlade om föreningens nya grafiska profil. Genom att ha en tydlig identitet utåt ska föreningen nå ut på ett bättre sätt.

Under kvällen genomfördes en utflykt med picknick i Gammelstad hembygdsområde. Förutom god mat bjöds det på olika upplevelser i form av folkdans, brödbak samt spiksmidning.

På söndagen gjordes ett försök, att utifrån lördagens ämnesseminarier och ideverkstäder, arbeta fram konkreta metoder för hur föreningen ska arbeta inom de 5 prioriterade områdena. Under konferensens avslutning genomförde Svante Axelsson en debatt med 5 utvalda deltagare och deras upplevelser under helgen. Vidare bjöds det på gitarrmusik av Duo Favoloso.

Andreas Sahlman, ombud för kretsen

Inbjudan till styrelsemöten

Medlemmar är välkomna till våra styrelsemöten om du vill höra vad vi diskuterar på styrelsemöten eller om du har något som du vill framföra till styrelsen. Våra styrelsemöten brukar vara i fågelklubbens lokal på Drottninggatan 34 kl.18:00.

Hör av dig till ordförande Björn Ström om du vill delta på något styrelsemöte. Kontaktuppgifter finns på sista sidan.

Kretsstyrelsen

Närnaturguiderna i länet har bildat en guidenod.

Naturskyddsföreningen, Studiefrämjandet och Sveriges ornitologiska förening har på riksplanet bedrivit ett treårigt utbildningsprojekt av närnaturguider. Nästa steg i projektet blir att bilda regionala nätverk av närnaturguider.

Här i Linköping genomförde vi förra året en lokal utbildning av närnaturguider med ett tjugotal deltagare. Utbildningen genomfördes som ett samarbete mellan Naturskyddsföreningen Linköping, Studiefrämjandet och

Föreningen Linköpings ekopark. Vi har sökt och fått medel av projektet på riksplanet för att bilda ett regionalt nätverk, en så kallad guidenod.

Syftet med noden är att samla alla Närnaturguider i länet med Linköping som bas. Närnaturguiderna skall kunna ställa upp för föreningarna och kunna ta egna guidningsuppdrag. En tanke är att den som behöver få tag i en eller flera naturguider till en aktivitet eller arrangemang skall kunna vända sig till guidenoden.

Idag aktiva naturguider som inte gått någon utbildning till närnaturguide är välkomna i guidenoden. Föreningarna bakom guidenoden är än så länge Studiefrämjandet Östergötland och Naturskyddsföreningen Linköping.

Guidenoden kommer att ha ett tätt samarbete med Föreningen Linköpings ekopark som guidar i Tinnerö eklandskap. Det är ännu inte bestämt hur vi exakt skall organisera guidenoden.

Under september månad genomför några Närnaturguider korta lunchguidningar varje onsdag 12:30 (se programmet).

Den som vill komma i kontakt med en Närnaturguide kan kontakta Lena Wiberg Studiefrämjandet Östergötland 013-252303 eller Björn Ström Naturskyddsföreningen Linköping.

Björn Ström

Närnatur och parker i Linköping- spara eller offra?

Linköping är en grön stad, och Linköpingsborna har bättre hälsa och lever längre än till exempel Norrköpingsborna. Det finns förmodligen direkta orsakssamband mellan grönska och folkhälsa.

Naturskyddsföreningen ägnar sig inte bara åt att skydda sällsynta växter och djur, utan har nu också ett stort projekt för att skydda natur och grönområden i och omkring städerna, vår närnatur, för att vi behöver den för att må bra.

Linköpings befolkning växer stabilt med 0,5-1 % per år och det har många positiva följder. Men var ska bostäderna, företagen och vägarna byggas?

För att undvika alltför långa transporter och resor inom kommunen har man nu uttalat målsättningen att förtäta staden. Den ena gröna ytan efter den andra bebyggs.

Ofta väcker det lokala protester, men man saknar en mer övergripande diskussion om vilka

grönområden som bör sparas åt framtiden. Vi behöver värna våra gröna kilar som förbinder stadens natur med omgivande landsbygd.

Om Du är intresserad av detta föreslår vi att Du hör av Dig till Björn Ström tel 103451. Vi tänker framförallt diskutera övergripande frågor, och inte minst den nya översiktsplanen för Linköping som är på gång.

Björn Ström

Fältbiologerna distrikt Sörmland-Östgöta

Fältbiologerna är en oberoende, ideell förening för natur- och miljöintresserade ungdomar och verkar för ett

hållbart samhälle, global rättvisa och god miljö. Linköpingsklubben är klubben för medlemmar som bor i Linköpings kommun.

Läs mer på webbplatserna:
<http://www.faltbiologerna.se/>
<http://www.fb-so.se>

Andreas Sahlman

Kretstidning med information och aktiviteter hösten 2007

Avsändare: Naturskyddsföreningen
Linköping, c/o Björn Ström
Åbylundsgatan 36
582 36 LINKÖPING

Bli programutdelare.

Cirka hälften av upplagan av detta program delas ut av medlemmar som ställer upp som programutdelare i sitt område. En utdelare delar ut program för några postnummer. På detta sätt spar vi portokostnader och får pengar som kan användas till aktiviteter i kretsen.

Om du vill bli programutdelare kontakta Björn Ström 013-103451.

Medlemskap i Naturskyddsföreningen

Ordinarie medlemsavgift för år 2007 är 295 kr vid engångsbetalning eller 24 kr/mån via autogiro. Familjemedlemsavgift (hela familjen) för år 2007 är 365 kr vid engångsbetalning eller 30 kr/mån via autogiro. För ungdom under 25 år är medlemsavgiften 195 kr.

Medlemsavgiften sätts in på postgiro 90 19 09-2 (Naturskyddsföreningen – Riks). Du kan också bli medlem via hemsidan: <http://www.snf.se/snf/medlem-inb.cfm>

Medlemmars adressändringar meddelas direkt till riksorganisationen i Stockholm Svenska Naturskyddsföreningen
Box 4625, 116 91 Stockholm
tel 08-702 65 00.

Redaktion:

Ordförande:

Björn Ström
Åbylundsgatan 36
582 36 LINKÖPING

Programansvarig:

Björn Ström

Illustration framsida:

Frida Lögdberg

Grafisk form:

Andreas Sahlman

Naturskyddsföreningen

Naturskyddsföreningen Linköping är en lokal krets av Svenska Naturskyddsföreningen. Lokala kretsar finns i nästan alla Sveriges kommuner. I Linköping är vi en av de största ideella föreningarna.

Detta gör vi i Linköping:

- ⇒ Tar del av och försöker påverka kommunala beslut som rör natur- och miljöfrågor
- ⇒ Ordnar utflykter och föredrag för att sprida kunskap och förståelse för naturen omkring oss
- ⇒ Praktiskt naturvårdsarbete, bl.a. genom skötsel av vår äng.

Kretsstyrelsen 2007

Ordförande	Björn Ström 013-10 34 51	Åbylundsgatan 36 582 36 LINKÖPING
Vice ordf.	Pär Thorell 013-12 35 78	Pionjärgatan 19 587 34 LINKÖPING
Sekreterare	Göran Toss 013-12 13 11	Rådursvägen 5 587 31 LINKÖPING
Kassör	Andreas Sahlman 013-14 48 27	Atlasgatan 3A 582 43 LINKÖPING
Ledamot	Sara Larsson 013-14 97 65	Vädursgatan 3A 587 33 LINKÖPING

Valberedning 2 vakanta poster

Våra e-postadresser finner du på www.linkoping.snf.se

Hör gärna av dig till någon av oss i styrelsen!

Är du intresserad av att sitta med i valberedningen kontaktar du någon i styrelsen.

Naturskyddsföreningen
Linköping